

بررسی تأثیر عوامل تحت کنترل حسابرسان دیوان محاسبات کشور بر کاهش تخلفات مالی دستگاه های اجرایی کشور

سال پنجم
پیاپی ۱۴۰۳

امین اکبری^۱ | احمد خدامی بور^۲ | امید پورحیدری^۳

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی تأثیر عوامل تحت کنترل حسابرسان دیوان محاسبات کشور بر کاهش تخلفات مالی دستگاه های اجرایی است. این پژوهش از نوع کاربردی و روش انجام آن توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش شامل حسابرسان و مدیران حسابرسی دیوان محاسبات کشور بوده و نمونه آماری مشتمل بر ۳۰۴ پرسشنامه است که در زمستان ۱۴۰۱ و بهار ۱۴۰۲ توزیع و جمع آوری گردیده است. برای تعزیزه و تحلیل داده ها از نرم افزارهای SPSS و Excel استفاده شده است. یافته های این پژوهش نشان می دهد که بین متغیرهای تحت کنترل حسابرس و کاهش تخلفات مالی دستگاه های اجرایی کشور ارتباط معناداری دارد و با توجه به مقدار بتا، مهم ترین پیش بینی کننده تخلفات مالی دستگاه های اجرایی کشور به ترتیب، حضور مناسب حسابرس در واحد مورد رسیدگی، قضاآفت حسابرس، سطح تحصیلات، تسلط حسابرس بر قوانین، استرس، صلاحیت حرفه ای، سابقه کار حسابرس و استقلال است. نتایج این پژوهش می توانند در تصمیم گیری های دیوان محاسبات کشور جهت کاهش تخلفات مالی دستگاه های اجرایی کشور مورد استفاده قرار گیرد.

کلیدواژه ها: تخلفات مالی؛ دستگاه های اجرایی؛ دیوان محاسبات کشور؛ متغیرهای تحت کنترل حسابرس

DOR: 20.1001.1.27171809.1403.5.1.1.8

۱. دانشجوی دکتری حسابداری، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه شهید باهنر کرمان ، کرمان، ایران.
۲. نویسنده مسئول: استاد گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه شهید باهنر کرمان ، کرمان، ایران.
khodamipour@uk.ac.ir
۳. استاد گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه شهید باهنر کرمان ، کرمان، ایران.

مقدمه و بیان مسئله

فساد پدیده‌ای است که کشورها کم‌ویش با آن درگیر هستند. پیامدها و آثار زیان‌بار فساد و در تضاد بودن آن با منافع عام، باعث توجه روزافزون به اهمیت پدیده فساد شده است. فساد از مشکلات جدی سازمان‌های دولتی و خصوصی نیز بوده و این مشکل جهانی باعث تحلیل‌رفتن سیستم و افت عملکرد در سازمان‌ها شده و علاوه بر شهر و ندان بر دلگرمی، صداقت و درستکاری مدیرانی که انتظار نظارت و کنترل دقیق در مقابله با فساد را دارند تأثیر منفی می‌گذارد، بنابراین توجه هرچه دقیق‌تر به مفاهیم و مصادیق مربوط به آن و همچنین تدوین سیاست‌های پیشگیری کننده و مرتفع کننده در این زمینه حائز اهمیت بوده و ضروری به نظر می‌رسد.

امروزه فساد و تخلفات مالی و اداری به معضلی اجتماعی و فرهنگی تبدیل گردیده و به عنوان یکی از عوامل مهم بر سر راه پیشرفت کشورهای در حال توسعه است و باعث ایجاد صدمات جبران‌ناپذیر بر سرعت حرکت چرخ توسعه جوامع می‌گردد. با توجه به اهمیت مشکلات و خطرات فساد مالی و اداری برای ثبات و امنیت جوامع حاکمیت قانون، مقابله با فساد از اهمیت زیادی برخوردار است.

مدیریت عمومی و چگونگی ارتباط فساد با موضوع حکمرانی عمومی نیز حائز اهمیت است. واژه حکمرانی معمولاً در برداشته تمامی جنبه‌هایی است که در آن یک کشور، وزارت‌خانه، سازمان، شرکت و یا سایر نهادها حکمرانی می‌شوند. فساد اغلب به صورت سوءاستفاده از اقتدار یا اعتماد عمومی در راستای منافع شخصی یا دیگری تعریف می‌شود. این دو مفهوم به شدت با یکدیگر مرتبط هستند. جایی که حکمرانی ضعیف باشد، انگیزه و دامنه فساد وسیع‌تر است. از این‌رو ارتقای حکمرانی خوب به مقابله با فساد کمک می‌کند. این دو مفهوم همچنین دارای رابطه‌ای معکوس هستند؛ زیرا فساد، حکمرانی را به حدی تضعیف می‌کند که موجب تحریف تصمیمات و اجرای آنها می‌شود؛ بنابراین موضوع مقابله با فساد اهمیتی چند بعدی و اثراتی گسترده دارد که مبارزه با آن برای رسیدن به سلامت اداری و رشد و تعالی جامعه ضروری است. یکی از مهم‌ترین جنبه‌های حضور دیوان محاسبات کشور در مقابله با فساد، نقش آن در تقویت دستگاه‌های اجرایی بخش عمومی است. حکمرانی سالم در بخش عمومی مبتنی بر صداقت،

شفافیت و پاسخگوئی است. دیوان محاسبات باید از طریق حسابرسی، در راستای کاهش سهل‌انگاری در اجرای قوانین و مقررات و همین‌طور برقراری عدالت در دستیابی به اطلاعات تلاش کند. در صورتی که طی حسابرسی مواردی از فساد مشاهده شود، باید ضمن اقدام به موقع، اقدامات اصلاحی و جبرانی پیشنهاد شود.

امروزه تخلفات مالی به معضلی فرهنگی و اجتماعی تبدیل شده و دارای آثار منفی بر توسعه جوامع است. پژوهش‌های متعددی در خصوص بررسی عوامل مؤثر بر تخلفات مالی ارائه گردیده است، اما بسیاری از آن‌ها از دیدگاه روان‌شناسی، جامعه‌شناسی و... به بررسی موضوع پرداخته و بررسی‌ها در خصوص عوامل درون‌سازمانی مؤثر بر تخلفات مالی محدودتر است. در این مقاله سعی شده است با بازشناسی مفهوم تخلفات مالی، عوامل تحت کنترل حسابرسان و تأثیر آنها بر کاهش تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی موردبحث و بررسی قرار گیرد. پیامدهای تخلفات مالی در سطح جامعه و دستگاه‌ها بیانگر تبعات منفی فساد در دستگاه‌ها بوده و با آلوده نمودن کارکنان سالم و ایجاد بی‌اعتمادی در آن‌ها، صداقت را زیر سؤال برده و سبب پایین آمدن کیفیت خدمات عمومی می‌شود و مدیران را به مبارزه با این پدیده ترغیب می‌سازد. فساد در نظام اداری به عنوان زیرمجموعه فساد در معنای عام گریبان‌گیر کشورها بوده و اقداماتی هم به منظور پیشگیری یا مقابله با آن صورت گرفته است.

بر اساس مفاد ماده (23) قانون دیوان محاسبات کشور مصوب سال 1361 و اصلاحات بعدی

آن، برخی موارد از تخلفات مالی عبارتند از:

- عدم ارائه صورت‌های مالی، حساب درآمد و هزینه، دفاتر قانونی، و صورت حساب کسری و یا استاد و مدارک در موعد مقرر.

- تعهد زائد بر اعتبار و یا عدم رعایت قوانین و مقررات مالی.

- عدم واریز به موقع درآمد و سایر منابع تأمین اعتبار منظور در بودجه عمومی به حساب مربوطه.

- عدم پرداخت به موقع تعهدات دولت که موجب ضرر و زیان به بیت‌المال می‌گردد.

تخلفات مالی دارای حوزه گسترده‌ای هستند که می‌توان به مواردی از قبیل تبانی در معاملات دولتی، عدم رعایت قوانین و مقررات مالی و مداخله در معاملات دولتی اشاره کرد که در رابطه با

■ بررسی تأثیر عوامل تحت کنترل حسابرسان دیوان محاسبات کشور بر کاهش تخلفات مالی...

دستگاه‌های دولتی از طریق دیوان محاسبات کشور برای رسیدگی به مراجع صالح قضایی احاله می‌گردد. با توجه به موضوعات مطروحه، سؤال اساسی پژوهش به شرح زیر مطرح می‌شود: آیا بین متغیرهای تحت کنترل حسابرس و کاهش تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی ارتباط معناداری وجود دارد؟

مبانی نظری پژوهش

اصول اصلی مرتبط با پیشگیری از تخلفات در بخش عمومی عبارت‌اند از حاکمیت قانون، مدیریت صحیح امور عمومی و اموال عمومی، صداقت، شفافیت و پاسخگویی و برای تضمین پایبندی به این اصول کشورها بایستی اقدامات خاصی را از جمله اتخاذ سیستم‌های مبتنی بر شایستگی برای استخدام و ارتقای کارمندان دولت، تعیین معیارهایی برای انتخاب به مناصب دولتی، افزایش شفافیت در بودجه، احزاب سیاسی، جلوگیری از تضاد منافع و ایجاد سیستم‌هایی برای اعلام دارایی‌ها اعمال کنند. یکی از مهم‌ترین عوامل کاهش تخلفات در سیستم‌های بخش عمومی، الزام دولت‌ها به اتخاذ اقدامات پیشگیرانه است. همچنین اقداماتی که سبب تقویت صداقت و اخلاق می‌گردد بایستی مورد توجه قرار گیرد.

تقلب و فساد در بخش عمومی زمانی رشد می‌کند که پاسخگویی و شفافیت وجود نداشته باشد. گزارش مالی و حسابرسی خوب به کاهش ارائه نادرست که عملیات متقبلانه را پنهان می‌کند و خواننده را گمراه می‌کند، کمک می‌کند. حسابرسی اطمینان مطلوبی را فراهم می‌کند که صورت‌های مالی حسابرسی شده می‌توانند برای نشان‌دادن فعالیت‌های اقتصادی مورداعتماد آن‌ها مورداعتماد قرار گیرند. دیوان محاسبات می‌توانند با حسابرسی صورت‌های مالی دولت‌ها و سازمان‌های دولتی و ارائه نظرات حسابرسی خود به موقع در اختیار قوه مقننه تفاوت سازنده‌ای ایجاد کنند.

مؤسسات عالی حسابرسی، حسابرسان خارجی بخش عمومی ملی، ستون صداقت یک کشور هستند. آنها همچنین می‌توانند نقش مهمی در پیشگیری و کشف فساد داشته باشند. با حسابرسی کلیه عملیات مالی عمومی، آنها یک عنصر حیاتی در اکوسیستم کنترل و نظارت بودجه در بخش

دولتی هستند. گزارش‌های حسابرسی و توصیه‌های آنها به پاسخگویی و شفافیت در مدیریت مالیه عمومی و در نتیجه به حکمرانی خوب کمک می‌کند.

در سطح پایه، همه کشورها باید سیستمی ایجاد کنند که به رفتار مناسب پاداش دهد و رفتار فاسد در بخش عمومی را مجازات کند. این سیستم باید شامل انگیزه‌های بیرونی مانند دستمزد مناسب و انتصاب‌ها و ترفيعات مبتنی بر شایستگی باشد. از نظر انگیزه‌های درونی، روحیه بالای کارکنان برای موفقیت تلاش‌های ضدفساد بسیار مهم است، و در میان افرادی که شغل خود را رضایت‌بخش می‌دانند، تحمل کمتری برای فساد وجود دارد (۲۰۱۴, kwon). مجازات‌های رفتار فاسد در قوانین مبارزه با فساد بسیاری از کشورها گنجانده شده است و تحقیقات نشان داده است که در برخی موارد، مجازات‌های شدیدتر یا شدیدتر برای رفتارهای فاسد می‌تواند منجر به کاهش فساد بخش عمومی شود (Fisman و Miguel¹, ۲۰۰۷؛ Hasty², ۲۰۰۵).

یکی از موضوعات بر جسته پیرامون بحث در مورد سیاست مبارزه با تقلب و فساد نقشی است که حسابداری می‌تواند در افزایش پاسخگویی و شفافیت از طریق حسابرسی و افشاری نظارتی ایفا کند. پاسخگویی و شفافیت در پیشگیری از فساد بخش عمومی و فعالیت‌های متقلبانه همراه با حسابرسی مؤثر که به حداقل رساندن ارائه نادرست اطلاعات حسابداری کمک می‌کند مهم تلقی می‌شود.

تقویت ظرفیت حکمرانی کشورهای ضعیف، یک استراتژی خوب برای حمایت از بهبود پاسخگویی، شفافیت، و صداقت است. حکمرانی خوب پادزهر قوی برای فساد و تقلب است که می‌توانند با ترویج پذیرش استانداردهای بین‌المللی حسابداری و حسابرسی، تقویت شود. جلوگیری از تقلب و فساد آسان‌تر از کشف آن است. دیوان محاسبات محیطی پیشگیرانه در برابر تقلب و فساد ایجاد و تقویت کرده‌اند، از جمله تقویت سیستم‌های مدیریت مالی، ارزیابی سیستم‌های کنترل داخلی، و شناسایی و اصلاح نقاط ضعف.

کارآمدی و پویایی نظام‌های سیاسی و اجتماعی با نحوه نظارت رابطه مستقیمی دارد. با توجه به گستردگی و تأثیرگذاری بخش دولتی در ایران، ضرورت نظارت مالی بر عملکرد آن از اهمیت فراوانی برخوردار است و موفقیت و پیشرفت هر دولت مرهون اعمال نظارت‌های مالی مؤثر و

1. Fisman and Miguel
2. Hasty

■ بررسی تأثیر عوامل تحت کنترل حسابرسان دیوان محاسبات کشور بر کاهش تخلفات مالی...

کارآمد در مراحل مختلف و تحت عنوانین گوناگون است. به منظور تحقق اهداف تخصیص منابع و تولید کالاها و خدمات عمومی با توزیع درآمد و ایجاد ثبات اقتصادی، نظام بودجه‌ریزی کشور نقش تعیین‌کننده‌ای در سطح اقتصاد ملی دارد. دیوان محاسبات طبق اصل ۵۵ قانون اساسی، حساب‌ها و استناد و مدارک مورد نیاز را برابر قانون جمع‌آوری و گزارش تفریغ بودجه هر سال را به همراه نظرات خود به مجلس شورای اسلامی تحویل می‌نماید، ضمناً این گزارش باید در دسترس عموم گذاشته شود. لازم است در گزارش مزبور نتایج ناشی از حسابرسی و رسیدگی و همین طور عملکرد دستگاه‌های اجرائی ارائه شود. ارائه و گزارش موارد شناسائی شده در خصوص تخلفات در گزارش تفریغ بودجه از ساز و کارهای بازخورده به شمار می‌رود.

از لحاظ اهمیت، بودجه مهم‌ترین عامل مستقل و پویا در اداره عمومی کشور و سطح کلان اقتصادی و بزرگ‌ترین سند مالی است. بودجه، برنامه کار دولت و حساب دخل و خرج آن را برای سال آتی معین می‌کند. در هر نظام سیاسی، برنامه و بودجه و نظارت مالی، لازم و ملزم یکدیگرند. به موجب اصل ۵۴ قانون اساسی، دیوان محاسبات کشور مستقیماً زیر نظر مجلس شورای اسلامی می‌باشد، که این اصل از ضرورت‌های اجتناب ناپذیر در جهت استقلال حسابرس محسوب می‌شود و دیوان محاسبات کشورهای پیشرفت‌های وابسته به قوه مقننه می‌باشد. (حسینی عراقی، ۱۳۸۰)

تضاد منافع می‌تواند منجر به فساد شود، بنابراین چنین تعارضاتی باید به گونه‌ای افشا شود و به آنها رسیدگی شود که از سقوط به سمت فساد جلوگیری شود. به طور کلی، تضاد منافع از طریق الزامات افسای مالی و دارایی‌ها، آیین‌نامه‌های رفتاری و سایر مقررات، مانند ممنوعیت کار مقامات دولتی برای مدت معینی پس از ترک خدمت عمومی در بخش خصوصی، مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف از این اقدامات این است که از مقامات دولتی بخواهند که خود را از تصمیم‌گیری‌هایی که ممکن است در گیری واقعی یا بالقوه ایجاد شود، کنار بگذارند (ماتارلا، ۲۰۱۴).

باتوجه به آنچه که بیان شد، فرضیه پژوهش به شرح زیر تبیین می‌شود:

بین متغیرهای تحت کنترل حسابرس و کاهش تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی کشور ارتباط معناداری وجود دارد.

پیشینهٔ پژوهش

پوترو و همکاران^۱ (۲۰۲۲) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که کنترل داخلی و مشارکت جامعه تأثیر مثبتی بر جلوگیری از تقلب دارد. همچنین فرهنگ سازمانی تقویت کننده تأثیر کنترل داخلی و مشارکت جامعه بر پیشگیری از تقلب است و هر چه کنترل داخلی و مشارکت جامعه بهتر با فرهنگ سازمانی تقویت شود، پیشگیری از تقلب بهتر خواهد بود.

سوپریادی و پراستیانینگسی^۲ (۲۰۲۱) در پژوهش خویش با عنوان "نقش استدلال اخلاقی در تأثیر طرح‌های تشویقی و روابط کاری بر افشاگری" ضمن تأیید مطالعات قبلی نشان دادند که استدلال اخلاقی به طور قابل توجهی قصد افشاگری را تغییر می‌دهد. همچنین ترکیب استدلال اخلاقی و روابط کاری تمایل به گزارش تخلفات را به طور قابل توجهی بهبود می‌بخشد.

هاندویو و بایونیتری^۳ (۲۰۲۱) در پژوهشی تأثیر حسابرسی داخلی و کنترل داخلی در پیشگیری از تقلب مورد بررسی قرار دادند. با توجه به نتایج پژوهش حسابرسی داخلی و کنترل داخلی بر پیشگیری از تقلب تأثیرگذار بوده و میزان تأثیر آنها ۶۸/۸ درصد است.

فولر و شاور^۴ (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان "آیا سبک‌های شناختی بر تمایل به گزارش تخلفات اثر دارد؟" نشان دادند سبک‌شناختی افراد از موقعیت‌های اخلاقی بر آگاهی اخلاقی، قضایت‌های افشاگرایانه و تمایل به گزارش تخلفات تأثیر می‌گذارد.

ابراهام و همکاران^۵ (۲۰۲۰) در پژوهش خود باهدف پیش‌بینی رفتار فساد مالی توسط تمایلات افراد به احساسات اخلاقی، یعنی شرم و گناه در چهار بانک بزرگ خصوصی در جاکارتای اندونزی به این نتیجه رسیدند که اخلاق و نقص در قرارداد روانی و احساسات اخلاقی شامل رفتار منفی گناهکارانه و شرمندگی در فساد مالی افراد مؤثر بود.

1. Putra et al

2. Supriyadi and Prasetyaningsih

3. Handoyo and Bayunitri

4. Fuller and Shawver

5. Abraham et al

■ بررسی تأثیر عوامل تحت کنترل حسابرسان دیوان محاسبات کشور بر کاهش تخلفات مالی...

عبدینی چایجان و سلگی (۱۴۰۲) در پژوهشی اثربخشی نظارت‌های تخصصی بودجه از منظر مدیران (مدیران کل) مورد بررسی قرار داده‌اند. با توجه به یافته‌های پژوهش، اثربخشی نظارت‌های تخصصی در ابعاد و مؤلفه‌ها و شاخص‌ها از دیدگاه جامعه مدیران کل تأیید می‌شود و در سطح جامعه، مؤلفه‌های مدل پژوهش دارای اثربخشی بوده و تأثیر مثبت و معناداری دارند.

سلگی و قهرائی (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان "بررسی تأثیر عوامل سازمانی بر انضباط مالی در بخش دولتی" به این نتیجه رسیدند که مولفه‌های منابع مالی و اعتباری، ساختار و سبک مدیریت، بر انضباط مالی تأثیر مثبت و معناداری دارند. همچین شاخص‌هایی که بیشترین تأثیر را بر انضباط مالی دارند شامل دریافت اعتبارات به صورت منظم و زمان‌بندی شده، عدم وجود محدودیت‌های مالی، کیفیت کنترل‌های مدیریتی، وجود شرح وظایف مدون و دقیق، اصلاحات فرایندی و جدید در برخورد با تخلف‌ها است.

مصطفوی نژاد و پروین (۱۴۰۱) در پژوهش خود با عنوان "فساد مالی و بستری‌های شفافیت زا در دستگاه‌های اجرایی" بیان نمودند که به منظور تحقق شفافیت، علی رغم برخی کاستی‌های منابع کافی از اسناد بالادستی تا قوانین عادی وجود دارد و عدم اجرای قوانین و عدم نظارت مطلوب از طرف نهادهای ذیربطری را می‌توان به عنوان چالش و معصل سد راه شفافیت بیان نمود که برای رفع این مشکل بایستی همه دستگاه‌های اجرایی ضمن توجه به قوانین موجود، در راستای شفافیت گام بردارند. در این زمینه تجمعی قوانین و مقررات استخدامی مبنی بر شایسته سالاری، تقویت قوانین شفافیت زا همراه با رفع نقاچی آنها و توجه به سیاستهای کلی نظام برای شفافیت زایی و رفع فساد ضرورت دارد.

وجودی نوبخت و همکاران (۱۴۰۱) به بررسی اثر تعديل کننده تخصص حسابرسان و اندازه حسابرسی بر ارتباط بین صنعت و حق‌الزحمه حسابرسی پرداختند. بر اساس یافته‌های پژوهش ارتباط معنادار و معکوسی بین رقابت در صنعت و حق‌الزحمه حسابرسی برقرار است. همچنین تخصص حسابرس در صنعت و اندازه موسسه حسابرسی به تعديل افزایشی رابطه بین رقابت در صنعت و حق‌الزحمه حسابرسی منجر می‌گردد.

دیباکیا و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی تأثیر آگاهی و قضاوت اخلاقی حسابداران در تمایل به گزارش تخلفات مالی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج بیانگر این است که تأثیر آگاهی اخلاقی بر

قضاؤت اخلاقی حسابداران مثبت و معنادار است و شدت اخلاقی در ک شده نقش تعديل گر دارد. همچنین قضاؤت اخلاقی حسابداران دارای تأثیر مثبت و معناداری بر تمایل آنها به گزارش تخلفات مالی به مراجع داخل و خارج سازمان دارد و متغیر شدت اخلاقی در ک شده تعديلگر این رابطه نمی‌باشد.

نزاد تولمی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی تمایل به افشاگری تقلب حسابداری در بین حسابداران بخش خصوصی و عمومی را مورد بررسی قراردادند و دریافتند که عدالت رویه‌ای، تعاملی و توسعی دارای اثر مثبت بر تمایل به افشاگری است و در تمایل به افشاگری بین حسابداران شاغل در بخش‌های خصوصی و عمومی، تفاوت معناداری وجود ندارد.

روش‌شناسی پژوهش

از لحاظ هدف، این پژوهش از نوع پژوهش‌های کاربردی است؛ زیرا نتایج حاصل از آن می‌تواند در تصمیمات حسابرسان و تصمیم‌گیری دیوان محاسبات کشور جهت بهبود کیفیت حسابرسی مورداستفاده قرار گیرد. روش پژوهش از نوع توصیفی - پیمایشی است که شامل چندین مرحله است. برای جمع آوری داده‌ها از پرسشنامه و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای Spss و Excel و برای آزمون فرضیه پژوهش از روش رگرسیون چندمتغیره استفاده شده است.

جامعه آماری این پژوهش شامل حسابرسان و مدیران حسابرسی دیوان محاسبات کشور در نظر گرفته شده است و به منظور تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد که براین اساس تعداد نمونه در سطح خطای ۵درصد ۳۰۴ نفر به دست آمد.

$$n = \frac{\frac{z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} [\frac{z^2 pq}{d^2} - 1]}$$

حجم جامعه تقریبی در دسترس با توجه به اطلاعات دریافتی از اداره کارگزینی دیوان محاسبات کشور (۱۴۶۲ نفر) در نظر گرفته شده و مقدار Z با توجه به جدول نرمال استاندارد برابر با ۱/۹۶

■ بررسی تأثیر عوامل تحت کنترل حسابرسان دیوان محاسبات کشور بر کاهش تخلفات مالی...

است. مقدار خطای قابل قبول ۵ درصد در نظر گرفته شد. P برابر است با نسبت موفقیت در جامعه که چون مقدار آن در اختیار نیست برابر $0/5$ قرار داده شده است.

پرسشنامه از نوع محقق ساخته است که برای طراحی آن، در مرحله اول با مطالعه مقالات و منابع موجود پیش‌نویس اولیه پرسشنامه تهیه و در مرحله بعد با نظرخواهی از اساتید، پرسشنامه اولیه تدوین گردید. سپس آزمون محدود در خصوص پرسشنامه اولیه انجام و با کمک نتایج حاصل از آن پرسشنامه نهایی تدوین شد. به منظور بررسی روایی، از نظر صاحب‌نظران استفاده و بدین منظور پرسشنامه در اختیار صاحب‌نظران و افراد متخصص قرار گرفته تا اگر توصیه‌ای در ارتباط با سؤالات مطرح شده وجود دارد، ارائه نمایند و با توجه به نظرات ارائه شده و حذف و اضافه گویی‌ها، در نهایت ابعاد و گویی‌های موجود در قالب یک پرسشنامه طیف لیکرت تهیه گردید. سؤالات پرسشنامه شامل اطلاعات فردی اعم از میزان سابقه در فعالیت حسابرسی، میزان تحصیلات و سایر اطلاعات فردی است. پرسشنامه‌ها در سطح کشور بین حسابرسان دیوان محاسبات در زمستان ۱۴۰۱ و بهار ۱۴۰۲ به روش نمونه در دسترس توزیع و جمع آوری شد. به منظور سنجش پایایی پرسشنامه، از آلفای کرونباخ استفاده گردید که مقدار آن $0/89$ می‌باشد.

یافته‌های پژوهش لا

باتوجه به نتایج حاصل از پرسشنامه‌ها، فراوانی مشارکت کنندگان شامل جنسیت، تحصیلات، پست سازمانی، سابقه کار و سن به شرح جدول ۱ می‌باشد. از مجموع نمونه آماری این تحقیق که ۳۰۴ نفر هستند، تعداد ۲۵۲ نفر مرد و بقیه زن می‌باشند و اکثریت بالاتر از ۲۰ سال سابقه کار دارند و اکثرآ دارای مدرک کارشناسی ارشد می‌باشند. پست سازمانی بیشتر آزمودنی‌ها حسابرس ارشد یا همتراز می‌باشد.

جدول ۱. توزیع فراوانی مشارکت کنندگان پژوهش

ویژگی‌های فردی	زن	مرد	تعداد	درصد
جنسیت	زن	مرد	۵۲	۲۵۲
	مرد	زن	۱۷	۸۲/۹
مدرک تحصیلی	دکتری		۱۷	۵/۶

نشریه پژوهش های راهبردی بودجه و مالیه

جدول ۱. توزیع فراوانی مشارکت کنندگان پژوهش

ویژگی های فردی	زیر گروه	تعداد	درصد
رشته تحصیلی	کارشناسی ارشد	۲۴۶	۸۰/۹
	کارشناسی	۴۱	۱۳/۵
	حسابداری	۱۸۲	۵۹/۹
	مدیریت	۱۰۲	۳۳/۶
	اقتصاد	۲۰	۶/۶
	حسابرس کل	۵	۱/۶
پست سازمانی	سر حسابرس ارشد یا هم تراز	۶۲	۲۰/۴
	سر حسابرس یا هم تراز	۷۷	۲۵/۳
	حسابرس ارشد یا هم تراز	۹۲	۳۰/۳
	حسابرس یا هم تراز	۶۸	۲۲/۴
	بالاتر از ۲۰ سال	۷۲	۲۲/۷
سابقه کاری	۲۰ تا ۱۶ سال	۶۵	۲۱/۴
	۱۱ تا ۱۵ سال	۷۰	۲۳
	۱۰ تا ۵ سال	۴۰	۱۳/۲
	کمتر از ۵ سال	۵۷	۱۸/۸
گروه سنی	۵۰ سال به بالا	۲۶	۸/۶
	بین ۴۰ تا ۵۰ سال	۱۰۵	۳۴/۵
	بین ۳۰ تا ۴۰ سال	۱۴۹	۴۰
	کمتر از ۳۰ سال	۲۴	۷/۹

به منظور تجزیه و تحلیل توصیفی اطلاعات، ابتدا لازم است آماره های توصیفی داده های تحت بررسی محاسبه شود. در جدول ۲ شاخص های مرکزی و پراکندگی مربوط به متغیر های پژوهش نشان داده شده است.

جدول ۲. آماره های توصیفی متغیر های تحت کنترل حسابرس

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	کمترین	بیشترین

■ بررسی تأثیر عوامل تحت کنترل حسابرسان دیوان محاسبات کشور بر کاهش تخلفات مالی...

جدول ۲. آمارهای توصیفی متغیرهای تحت کنترل حسابرس

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	کمترین	بیشترین
اخلاقی	۴/۳۳	۰/۷۵۲	۰/۳۰۳	۰/۶۴۵	۲/۵	۵
انگیزه	۳/۷۶	۰/۸۶۷	۰/۷۴۳	-۰/۷۶۹	۱	۵
صلاحیت حرفه‌ای	۴/۳۹	۰/۵۶۵	-۰/۱۲۷	-۰/۶۷۲	۲/۵	۵
استرس	۳/۰۱	۰/۹۸۳	-۰/۵۳۴	۰/۱۶۸	۱	۵
سطح تحصیلات	۴/۲۳	۰/۶۲۲	-۰/۱۷۵	-۰/۵۴۲	۲/۵	۵
تجربه	۴/۱۶	۰/۷۳۸	۱/۴۲۲	-۱/۰۲۶	۱/۰	۵
استقلال	۴/۲۳	۰/۶۳	-۰/۶۴۸	-۰/۳۶۳	۲/۵	۵
سلط حسابرس بر قوانین	۴/۱۳	۰/۶۱۶	۰/۱۰۶	-۰/۴۴۰	۲	۵
تلاش حسابرس	۳/۸۳	۰/۷۸۷	۱/۱۶۲	-۰/۸۵۸	۱	۵
خدمات غیر حسابرسی حسابرس	۴/۰۷	۰/۷۷۹	۲/۰۹۰	-۱/۰۹۱	۱	۵
حضور مناسب حسابرس در واحد مورد رسیدگی	۳/۸	۰/۷۶۱	-۰/۷۳۵	-۰/۱۷۶	۲	۵
استفاده از فناوری توسط حسابرس	۴/۲۲	۰/۵۹۳	-۰/۱۵۲	-۰/۳۵۴	۲	۵
سابقه کار حسابرس	۴/۰۶	۰/۸۰۳	۱/۸۳۲	-۱/۱۲۲	۱	۵
تخصص حسابرس در صنعت	۴/۴	۰/۵	-۰/۴۴۰	-۰/۳۴۱	۲/۵	۵
قضاؤت حسابرس	۴/۰۷	۰/۶۹	-۰/۴۰۵	-۰/۳۷۱	۲	۵

با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها، ضرایب همبستگی آزمون پیرسون بین متغیرهای تحت کنترل حسابرس و کاهش تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی کشور به ترتیب برابر $-۰/۴۵۶$ ، $-۰/۴۶۱$ ، $-۰/۴۲۳$ ، $-۰/۴۲۴$ ، $-۰/۴۱۲$ ، $-۰/۴۵۹$ ، $-۰/۴۷۳$ ، $-۰/۴۵۹$ ، $-۰/۴۷۴$ ، $-۰/۵۷۴$ ، $-۰/۵۸۳$ ، $-۰/۴۱۲$ ، $-۰/۶۰۴$ ، $-۰/۴۳۸$ ، $-۰/۴۴۸$ ، $-۰/۴۴۸$ و $-۰/۳۷۹$ ، $-۰/۳۷۹$ ، $-۰/۵۵۴$ با مقدار p (معنی‌داری) کوچک‌تر از سطح معنی‌داری $\alpha=۰/۰۵$ هستند و در نتیجه بین متغیرهای تحت کنترل حسابرس و کاهش تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی کشور ارتباط معکوس معناداری دارد.

نشریه پژوهش های راهبردی بودجه و مالیه

جدول ۳. آماره های آزمون همبستگی پیرسون مربوط به بین متغیرهای تحت کنترل حسابرس و کاهش تخلفات مالی دستگاه های اجرایی کشور

تخلفات مالی					متغیر
نوع رابطه	وجود رابطه	معنی داری	ضریب همبستگی پیرسون		
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۴۵۶		اخلاق
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۴۶۱		انگیزه
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۴۲۳		صلاحیت حرفه ای
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۲۳۴		استرس
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۶۱۲		سطح تحصیلات
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۴۵۹		تجربه
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۴۷۳		استقلال
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۵۷۴		سلط حسابرس بر قوانین
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۵۸۳		تلاش حسابرس
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۴۱۲		خدمات غیر حسابرسی حسابرس
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۶۰۴		حضور مناسب حسابرس در واحد مورد رسیدگی
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۴۳۸		استفاده از فناوری توسط حسابرس
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۴۴۸		سابقه کار حسابرس
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۳۷۹		تخصص حسابرس در صنعت
معکوس	دارد	۰/۰۰۱	-۰/۵۵۴		قضاوت حسابرس

■ بررسی تأثیر عوامل تحت کنترل حسابرسان دیوان محاسبات کشور بر کاهش تخلفات مالی...

باتوجه به مقدار p محاسبه شده از آزمون ($0/001$) و کمتر بودن آن از سطح معنی دار ($0/05$)، فرضیه صفر رد می شود و در نتیجه مدل رگرسیون خطی معنی دار می باشد، یعنی بین متغیرهای تحت کنترل حسابرس و کاهش تخلفات مالی دستگاه های اجرایی کشور رابطه خطی معنی داری وجود دارد. ضریب همبستگی چندگانه $t=0/848$ می باشد که نشان دهنده رابطه همزمان بین متغیرهای تحت کنترل حسابرس و کاهش تخلفات مالی دستگاه های اجرایی کشور می باشد و با توجه به اینکه سطح معنی داری برابر $0/001$ و کوچکتر از سطح $0/05$ است، بنابراین این رابطه معنی دار است. با توجه به اینکه مقدار R^2 تعدیل شده، برابر با $0/704$ می باشد، پس کلیه متغیرهای وارد شده در این مدل $70/4$ درصد واریانس تخلفات مالی دستگاه های اجرایی کشور را تبیین می کنند.

جدول ۴. تحلیل واریانس مدل رگرسیون رابطه بین متغیرهای تحت کنترل حسابرس و کاهش تخلفات مالی دستگاه های اجرایی کشور

p مقدار	F مقدار	$R2adj$	R	میانگین مربعات	درجه آزادی	مجموع مربعات	منع تغییرات
$0/001$	$49/07$	$0/704$	$0/848$	$6873/869$	۱۵	$103108/041$	رگرسیون
				$140/068$	۲۸۸	$40339/63$	باقی مانده
				-	۳۰۳	$143447/671$	جمع

باتوجه به مقدار p محاسبه شده در آزمون ضرایب مدل رگرسیون صلاحیت حرفه ای، استرس، سطح تحصیلات، استقلال، سابقه کار حسابرس، تسلط حسابرس بر قوانین، حضور مناسب حسابرس در واحد مورد رسیدگی و قضاؤت حسابرس در سطح $0/05$ فرضیه صفر رد می شود، همچنین باتوجه به مقدار آماره t برای صلاحیت حرفه ای، استرس، سطح تحصیلات، استقلال، سابقه کار حسابرس، تسلط حسابرس بر قوانین، حضور مناسب حسابرس در واحد مورد رسیدگی و قضاؤت حسابرس به ترتیب برابر $2/49$ ، $2/131$ ، $3/018$ ، $3/678$ ، $-2/741$ ، $-5/863$ ، $-2/154$ و $-5/397$ با معنی داری کمتر از $0/05$ هستند، پس میزان تخلفات مالی دستگاه های اجرایی کشور باتوجه به میزان صلاحیت حرفه ای، استرس، سطح تحصیلات، استقلال، سابقه کار حسابرس، تسلط حسابرس بر قوانین، حضور مناسب حسابرس در واحد مورد رسیدگی و قضاؤت حسابرس

نشریه پژوهش های راهبردی بودجه و مالیه

به صورت همزمان پیش‌بینی کننده تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی کشور هستند و بر اساس مقدار بتای به دست آمده، مهم‌ترین پیش‌بینی کننده تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی کشور به ترتیب، حضور مناسب حسابرس در واحد مورد رسیدگی، قضاوت حسابرس، سطح تحصیلات، تسلط حسابرس بر قوانین، استرس، صلاحیت حرفه‌ای، سابقه کار حسابرس و استقلال هستند. مقدار آماره دورین - واتسون ($D = 1/78$) در دامنه $1/5$ تا $2/5$ قرار دارد، لذا خطاهای ناهمبسته‌اند.

جدول ۵. ضرایب مدل رگرسیون رابطه بین متغیرهای تحت کنترل حسابرس و کاهش تخلفات مالی دستگاه های اجرایی کشور

p مقدار	t مقدار	β	خطای معیار برآورده استاندارد	B برآورده	متغیر
۰/۰۰۰	۳۴/۹۳۵	-	۱۰/۰۴۲	۳۵۰/۸۱۸	ثابت
۰/۰۲۷	-۰/۶۳۴	-۰/۰۲۷	۰/۳۷۸	-۰/۲۴	اخلاق
۰/۱۰۳	-۱/۶۳۴	-۰/۰۷۷	۰/۳۴۶	-۰/۰۵۶۵	انگیزه
۰/۰۱۳	-۲/۴۹	-۰/۱۰۲	۰/۲۷	-۰/۶۷۳	صلاحیت حرفه‌ای
۰/۰۰۳	۳/۰۱۸	۰/۱۱	۰/۲۱۳	۰/۶۴۲	استرس
۰/۰۰۰	-۳/۶۷۸	-۰/۱۶۲	۰/۳۵۴	-۱/۳۰۳	سطح تحصیلات
۰/۸۳۸	۰/۲۰۵	۰/۰۰۹	۰/۳۶۴	۰/۰۷۵	تجربه
۰/۰۳۴	-۲/۱۳۱	-۰/۰۰۸	۰/۳۴۹	-۰/۷۴۴	استقلال
۰/۰۰۷	-۲/۷۴۱	-۰/۱۲۴	۰/۳۲۷	-۰/۸۹۷	تسلط حسابرس بر قوانین
۰/۱۵۶	-۱/۴۲۴	-۰/۰۶۴	۰/۲۹۶	-۰/۴۲۲	تلاش حسابرس
۰/۳۲۲	-۰/۹۹۲	-۰/۰۳۶	۰/۳۴۸	-۰/۳۴۵	خدمات غیر حسابرسی حسابرس
۰/۰۰۰	-۵/۸۶۳	-۰/۲۳۴	۰/۲۷۵	-۱/۶۱۱	حضور مناسب حسابرس در واحد مورد رسیدگی

■ بررسی تأثیر عوامل تحت کنترل حسابرسان دیوان محاسبات کشور بر کاهش تخلفات مالی...

جدول ۵. ضرایب مدل رگرسیون رابطه بین متغیرهای تحت کنترل حسابرس و کاهش تخلفات مالی دستگاه های اجرایی کشور

p مقدار	t مقدار	β خطای معیار برآورده استاندارد	B برآورده	متغیر
۰/۰۵۸	-۱/۹	-۰/۰۷۳	۰/۶۱۴	-۱/۱۶۷
۰/۰۳۲	-۲/۱۵۴	-۰/۰۹۴	۰/۴۸۴	-۱/۰۴۳
۰/۱۸۸	-۱/۳۱۹	-۰/۰۵۴	۰/۶۳۸	-۰/۸۴۲
۰/۰۰۰	-۵/۳۹۷	-۰/۲	۰/۲۹۴	-۱/۵۸۵

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

حسابرسی بخش عمومی می‌تواند با ارائه گزارش‌های پاسخگو و همچنین حفاظت از ارزش‌های اصلی نهاد بخش عمومی، حاکمیت عمومی را تقویت کند. از این‌رو، انتصاب حسابرسان شایسته برای خدمت در تمام سطوح حسابرسی بخش عمومی بایستی به طور مؤثر بهمنظور بهبود کیفیت حسابرسی مورد حمایت قرار گیرد؛ بنابراین، مردم نیز از این امر سود می‌برند، زیرا عملکرد نهادها و ادارات دولتی شفاف‌تر و خدمت‌رسانی به مردم کارآمدتر می‌گردد. مطالعات سال‌های اخیر اغلب دربر گیرنده یکی از عوامل تأثیرگذار بر کاهش تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی هستند و پژوهش جامعی در این خصوص صورت نگرفته است. بر اساس ضرایب همبستگی آزمون پیرسون بین متغیرهای تحت کنترل حسابرس و کاهش تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی کشور ارتباط معکوس معناداری وجود دارد. ضریب همبستگی چندگانه $R^2 = ۰/۸۴۸$ است که نشان‌دهنده رابطه هم‌زمان بین متغیرهای تحت کنترل حسابرس و کاهش تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی کشور است. با توجه به اینکه سطح معنی‌داری برابر $۰/۰۰۱$ و کوچک‌تر از سطح $\alpha = ۰/۰۵$ است، لذا رابطه معنی‌دار است. مقدار R^2 تعديل شده، برابر با $۰/۷۰۴$ است، بنابراین کلیه متغیرهای وارد شده در این مدل $۷۰/۴$ درصد واریانس تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی کشور را تبیین می‌کنند. همچنین میزان تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی

کشور با توجه به میزان صلاحیت حرفه‌ای، استرس، سطح تحصیلات، استقلال، سابقه کار حسابرس، تسلط حسابرس بر قوانین، حضور مناسب حسابرس در واحد مورد رسیدگی، سابقه کار حسابرس و قضاوت حسابرس به صورت هم‌زمان پیش‌بینی کننده تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی کشور هستند و بر اساس مقدار بتای به دست آمده می‌توان گفت که مهم‌ترین پیش‌بینی کننده تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی کشور به ترتیب، حضور مناسب حسابرس در واحد مورد رسیدگی، قضاوت حسابرس، سطح تحصیلات، استرس، تسلط حسابرس بر قوانین، صلاحیت حرفه‌ای، سابقه کار حسابرس و استقلال است.

یافته‌های پژوهش با نتایج حاصل از پژوهش‌های سوپریادی و پراستیانینگسی (۲۰۲۱)، فولر و شاور (۲۰۲۰)، ابراهام و همکاران (۲۰۲۰) و دیبا کیا و همکاران (۱۴۰۰) سازگار است. انتظار بر این است که نتایج حاصل از این پژوهش، برای تدوین کنندگان استانداردهای حسابداری و حسابرسی بخش عمومی، حسابرسان دیوان محاسبات کشور، دیوان محاسبات کشور و دانشگاه‌ها و مرکز آموزش عالی و پژوهشگران قابل استفاده باشد.

باتوجه به نتایج پژوهش، به مدیران دیوان محاسبات کشور پیشنهاد می‌شود ضمن توجه به مهم‌ترین پیش‌بینی کننده‌های تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی کشور شامل حضور مناسب حسابرس در واحد مورد رسیدگی، قضاوت حسابرس، سطح تحصیلات، تسلط حسابرس بر قوانین، استرس، صلاحیت حرفه‌ای، سابقه کار حسابرس و استقلال و با توجه به اینکه موضوعات بسیار زیادی توسط حسابرسان قابل رسیدگی است، لذا به منظور افزایش کیفیت حسابرسی و شناسایی به موقع تخلفات مالی دستگاه‌های اجرایی کشور، انتخاب دستگاه‌های اجرایی جهت حسابرسی، با توجه به درنظر گرفتن عوامل مذکور و تخصص افراد انجام گردد.

پرتمال جامع علوم انسانی

فهرست منابع

- دیباکیا، پریا، بهمن بنی مهد، اعظم شکری و مهدی مرادزاده فرد. (۱۴۰۰). تأثیر آگاهی و قضاوت اخلاقی حسابداران در تمایل به گزارش تخلفات مالی با تأکید بر نقش تعدیلگر شدت اخلاقی درک شده. دوفصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری، ۶(۱۲)، ۱۶۸-۲۱۲.
- سلگی، محمد و احسان قهرائی، (۱۴۰۱). بررسی تأثیر عوامل سازمانی بر انضباط مالی در بخش دولتی، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۳(۲۹)، ۴۷۵-۵۰۳.
- عابدینی چایجان، حسین و محمد سلگی. (۱۴۰۲). بررسی اثربخشی نظارت تخصصی بودجه در نظام کنترل و نظارت از دیدگاه مدیران (مدیران کل). پژوهش‌های راهبردی بودجه و مالیه، ۴(۱۱۷)، ۱۱۷-۱۴۶.
- مصطفوی نژاد، سید شهاب الدین و خیر اله پروین، (۱۴۰۱). فساد مالی و بسترها شفافیت زا در دستگاه های اجرایی، فصلنامه حقوق عمومی، ۲۴(۷۷)، ۱۷۱-۲۰۲.
- نزادتولمی، بابک، فریدون رهنما رودپشتی، هاشم نیکو مرام و حمیدرضا وکیلی فرد. (۱۳۹۸). بررسی تمایل به افشاگری تقلب حسابداری در بین حسابداران بخش خصوصی و عمومی مبتنی بر عدالت رویه‌ای، تعاملی و توزیعی. دانش حسابداری مالی، ۶(۴)، 75-47.
- وجودی نوبخت، آرمین، حمید حقیقت و مهدی یحیایی سهرابی. (۱۴۰۱). بررسی رابطه رقابت در صنعت و حق-الزحمه حسابرسی با تأکید بر اثر تعدیلی تخصص حسابرس در صنعت و اندازه مؤسسه حسابرسی. پژوهش‌های راهبردی بودجه و مالیه، ۳(۱)، 69-45.
- Abbasi,E. & Beit Afari,S. (2016).The effect of preventive measures of the Supreme Audit Court on reducing the violations of of the Iranian Public Sector Organizations, Audit Science,15(62),25-44. [In Persian]
- Abraham, J., Kurniadi, M. A., Andangsari, E. W., Ali, M. M., Manurung, R. H., & Warnars, H. L. H. S. (2020). Prediction of guilt and shame proneness based on disruption to psychological contract: A new light for corruption prevention. *Heliyon*, 6(6), e04275.
- Daryaei,M.,Nikoomaram,H. & khan mohammadi,M.H. (2020).The effect of organizational culture on whistl-blowing intention in audit profession, Financial Accounting and Auditing Research, (46),27-50. [In Persian]
- Dibakia,P., Shokri cheshmeh sabzi,A. &Moradzadeh fard,M. (2022). Effect of accountants' moral awareness and moral judgement on whistleblowing intention: The moderating role of perceived moral intensity. Journal of Value and Behavioral Accounting,6(12),168-212. [In Persian]
- Fisman, Raymond, and Edward Miguel (2007). Corruption, Norms, and Legal Enforcement: Evidence from Diplomatic Parking Tickets. *Journal of Political Economy*, vol. 115, no. 6 (December), pp. 1020-1048.
- Fuller, L.R., & T.J. Shawver. (2020). Will Cognitive Style Impact Whistleblowing Intentions?. In *Research on Professional Responsibility and Ethics in Accounting*. Emerald Publishing Limited.

- Handoyo, B. R. M. Bayunitri, B. I. (2021). The influence of internal audit and internal control toward fraud prevention, International Journal of Financial, Accounting, and Management 3(1): 45-64.
- Hasty, Jennifer (2005). The Pleasures of Corruption: Desire and Discipline in Ghanaian Political Culture. *Cultural Anthropology*, vol. 20, issue 2 (May) , pp. 271-301.
- Kwon, Illoong (2014). Motivation, Discretion and Corruption. *Journal of Public Administration Research and Theory*, vol. 24, issue 3 (July) , pp. 765-794.
- Mattarella, Bernardo G. (2014). The Conflicts of Interests of Public Officers: Rules, Checks and Penalties. In: Jean-Bernard Auby, Emmanuel Breen and Thomas Perroud, eds. *Corruption and Conflicts of Interest: A Comparative Law Approach*, Cheltenham, UK: Edward Elgar.
- Mostafavinejhad,S.S., & Paryvin,KH. (2023). Financial Corruption and Transparency in the Executive Bodies, *The Quarterly Journal of Public Law Research*,24(77),171-202. [In Persian]
- Nejad Toolami,B., Rahnamay Roodposhti,F., Nikoomaram,H. & Vakilifard,H. (2020). Whistleblowing Intentions for Accounting Fraud between Accountants in the Private and Public Sectors based on Procedural, Interactive and Distributive Justice, *Journal of Financial Accounting Knowledge*,6(4),47-75. [In Persian]
- Putra, I. M. Y. D., Rasmini, N. K., Gayatri, G., & Ratnadi, N. M. D. (2022). Organizational culture as moderating the influence of internal control and community participation on fraud prevention in village fund management during the COVID-19 pandemic. *Linguistics and Culture Review*, 6(S1), 351-362.
- Raisi nafchi,A.S., Dastgir,M.(2019).Presenting a framework for detecting fraud risk factors affecting fraud occurrence in banks (Case study: Resalat Banks in Isfahan, Iran). *Quarterly Financial Accounting*, 11(41),23-45. [In Persian]
- Solgi,M. & Ghahraei,E. (2022). Investigating the Effect of Organizational Factors on Financial Discipline in the Public Sector, *Accounting and Auditing Review*, 2022, Vol. 29, No.3, pp. 475- 503. [In Persian]
- Supriyadi, S., & N.U. Prasetyaningsih. (2021). The Role of Moral Reasoning on the Effects of Incentive Schemes and Working Relationships on Whistleblowing: An Audit Experimental Study. *Gadjah Mada International Journal of Business* 23(3): 215-236.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی